

www.baachakhan.com

ديا با مشالونه

Handwritten text in red ink: "Mun Bey" and "1912".

Ketabton.com

www.baachakhan.com

ديايمشالونه

تولونكي: عبدالله نجتاني

د قومونواو قبایلو د چارو وزارت
د نشراتو او فرهنگي چارو رياست

۱۴۰۸ هـ.ق

EUREKA OLD BOOKS

Opp: Islamia College
Unit: Road, Peshawar.

www.baachakhan.com

دبا بامشالونه

د چاپ حای - دولتی مطبعه - کابل

د چاپ شمیر - ۵۰۰۰۰

د چاپ نیټه - ۱۳۶۶ هـ ش

د چاپ مهتم - محمد انور شمس خیل

www.baachakhan.com

فخر افغان بآبادكار، عمل او خدمت ميرى پير
دكار او زيار، مينى او محبت، ورورى اوروا-
دارى، عدل او انصاف په باره كښې ډيرڅه ويلي او
ليكلي دي .

بره خبره يې د انسانيت د لارې بله ډيوه ده .
مونږ به يوڅو غښې څلاند، لارښوونكي او لافاني مشالونه
د خپلو عزيزانو وروڼو د ژوندانه په لار كښيږدو .
گوډې نزل يې پرې بې خطرې شي او منزل ته زور سيزي .
سا سوځد مينه بختاني

د قومونو د ژوندې کولو او بیدارولو د پاره د اېږي
کسان په کار دي چه بي غرضه وي. ديانته دار
وي. ايماندار وي او د خدای د پاره خپل
قام خدمت ته تيار وي. چه د اړسي
کسان په کوم قام کېښي پيداشي نو د هغوی
په کوشنونو هغه قام کېښي مينه، محبت،
همدردی، وروري او عزیزولي پيدا
شي. هغه قام آباد شي.

مونز خدایي خدمتگار یو . مونز د مخلوق

د فایده او آرام دپاره په خانو نو

تکلیف تیروو . ز مونز کار خدمت انبکي

ده . اگر که خلق مونز سره هر څه سلوک

کوي . مونز به د چانه د بدلي د اغشتو

کوښښ نه کوو . ز مونز فرض

درگذراو صبر دی .

www.baachakhan.com

زمونوز و نيا تظلم ورت کون دي و منظوم
د ظالمه خلاصول دي که ظالم زمونوز و راد مسلمان
عم وي

خدایی خدمتگار حان خدایی خدمتگار
وایی بلیکن خدائی خدمت ضرورت نشسته

دخدای خدمت دهنده مخلوق خدمت دی

اود خدای مخلوق یوازی مسلمانان ندی

تول دهنده مخلوق دی، که ہندودی، کہ سکھ

دی کہ عیسایی دی .

مونز پستانه خدای کار او خدمت
ته وایو چه بی دکومی طبعی، غرض او
اجرت نه د خدای دپاره کوو. او
خدای خو خدمت ته ضرورت نه لری
د خدای د مخلوق خدمت د خدای
خدمت دی.

موتز د خلکو د پوهولو او پېښې د مېنې، محبت
ورورې او قامولې د پيدا کولو، د تسليم
د شوق د پيدا کولو او د قام نه د غلطو رسمونو
اور و اجونو دورک کولو او د قامي مدرسو پاره
د مرستو د حاصلولو په غرض کلي په کلي، کور په
کور دورې شروع کړې، او په خلکو کې موشونو
او اجاسو پيدا کړ. زما د دورونه پېرنگي
سره ويره پيدا شوه...

د انجمن اصلاح افغانه لومړنۍ دورې

www.baachakhan.com

دخدا می دیاره او د خپل مظلوم قوم
د خاطره خپل سینه د بغضونو کینو
او پروښونو پاک کړی .
ولی چه دی خپل سیزونو مونز تباہ
کړی او برباد کړی یو .

کہ چیری تا سو بہ رستیا سرہ د
خیل قوم او ملک زرغونول غواہی
نود غنم ددانی بہ شان خیل خانو نہ -
خاوری کرہی ولی چہ کومی پوری
یومی دانی خان خاوری کرہی نہ
وی ، زرغونسیدی نہ شی .

حقيقت دادی چه یوازې قانون د
ملک اصلاح کولی نشي اونه امن قایمولى
شي . د خلقو زړونو بدلولو ضرورت دى . ثخو
پورې چه د خلقو زړونه بدل نشي جرمنه کمیدی
نیشی .

د خلقو زړونه صرف خدایي خدمتگاری تحریک
بدلولی شي . نومره چه دا تحریک خوړشي
هومره به د خلقو په زړونو کبسي تبدیلی راجی او
ددې لازمی نتیجه به په ملک کبسي امن و

امان وى .

۱۰

... چه په دلو کښې اختلاف پیداشي
که ډیر ښه او زور وړ خلک وي هم ،
بی کاره شي او دهنومی طاقت دیو بل په
غور خو لو کښې صرف شي .
په خدمت کښې اختلاف نه راځي
اختلاف د خود غرضی نه پیدای

کېزې .

۱۱

زه چه هر شه دخیل خان دیاره خوبوم بجه
دخیلو ملگرو دیاره هم خوبوم .

زه اکثر خیلو ملگروته و ایم چه زما پتقریر
تحریر، خبرو، رویه اوسلوک کجی چه کوم نقص
وینی، دهغونه به ما خبرومی او شه وخت
چه هغومی مادخیلو غلطونه خبردار کری،

نوزه دهغومی شکریه ادا

کوم او دهنی اصلاح

کوبنبنس

کوم

۱۲

تشدد نہ نفرت

عدم تشدد نہ محبت

پیدا کبری

انسان ہم یو عجیبہ چیز دی . شہ وخت
چہ دی کمزوری شی او ہمت بایلی ، نو
یاد خپلی کمزوری او بی ہمتی د پتولو
د پارہ قسما قسما حیلی او حوالی
لہوی

حقیقت دادی چه دامنول آسمانی مذہبونه

دخدای مذہبونه دی او دنیا تہ و اتفاق،

میلنی او محبت او دخدای مخلوق آرام

او خدمت دپاره راغلی دی .

دہریو مذہب پیرو دافرض دی چه دخدای مخلوق

لہ منح نہ کر کہ او نصرت لیری کری او عینہ او محبت

پکیننی پند کری او دودیل سرہ اعداد و کری .

خونوز ددی حقیقت نہ چا خبر کری نہ یو .

www.baachakhan.com

حقیقت دادی چہ ن پہ مدہب
ہم سرمایدار و خلی سرمایہ زور قبضہ
کری دہ... رستینی خدایی مذہب
خود مخلوق خدمت دی . مینہ دہ .
محبت دی . انصاف دی .
عدالت دی .

اختلاف را می همیشہ پہ خلقو کسبی وی .
اختلاف را می تہ بد خیز نہ دی . رسول اکرم
خود امت اختلاف را می تہ رحمت ولی دی .
لیکن یہ موجودہ وخت کسبی ز موزد مسلمانانو او بیا
خاص کر ز موزد پستونو اختلاف را می زحمت
دی . ز موزد اختلاف را می ہمیشہ ذاتیات
جو پریمی او ددی ذاتیاتو پہ وجه ، کہ
چیری د پستونو تاریخ و گوئی ، نو ہمیشہ
تباہ شوی او برباد

شوی دی

لینن په خپل کتاب کښې لیکي چه د سنه
(۱۹۰۵) د انقلاب زموږ ډیر ملگري
موږ سره د سنه (۱۹۱۷) په انقلاب
کښې نه وو بلکه زموږ مخالف وو.
ولی چه په دغه وخت کښې هغوی
وکیلان، داکتران، انجینران
جوړ شوي وو او
وړوکی مریه داران
شوي

وو

۱۸

زما خیال و رخ په وړخ د جنیکو تعلیم او تربیت
طرف ته زیاتېږي. وی چې زه دا خبره خپل قوم د
پاره خطرناکه گڼم چې هلکانو له خودی تعلیم وگرځي شي
او جنکی ردي د علم نه محروم پاته شي. چې ددی نتیجه
به داوي چې زموږ ملک ان خوبه اول جاهلانو بسخو
سره و دونه نه کوي او که چيري و هم گري نو اکثر بي کور
سمون خوري او هميشه به گپني گش مکش وي. چې
ددی زموږ ملک او قوم ته د یو لوی نقصان
درسيده واندیشه ده

... پستی او بلندی په عمل دوه . که دچا
عمل پست دی هغه زړوي که نښه په کار دی
چه پست وگڼل شي او دچا عمل چه اوچت
وی زړوي که نښه په کار دی چه په درانه نظرونه
وگڼل شي .

خدای خو زراونښه د دنیا د آبادی دوه
ملگري پیدا کړي دي او د بشریت د گاډی دا
دوه پایي دي د گاډی په یوه پایه نه نشي

چلیدی .
۲۰

www.baachakhan.com

زمونزد پندستونجی اودیری پاک منی سیمت زکی
اودوادری دی اودیری حضرت سگاری بی دی

۱۱

پہ جیلخانہ کبھی ما دخیل قوم یہ حالات تو
بانڈی پہ نہ شان سرہ غور کریں۔ زہ
پہ دی نتیجہ ورسیدم چہ پہ دنیا کبھی ہر شیخ
قوم بغیر در پی بی نہ ترقی کولی نہ شی
او پہ ہنومی کبھی علوم اوفسون پیدا
کیدی نہ شی .

یوه وړخ زه د امان الله خان ملاقات له تللی
وم. دیرې خبرې مې ورسره وشوې. په خبرو خبرو
کښې مې پاته دا ووی: تاله ترکی درجې، فارسي درجې
او نوری بی هم درجې خو خپله ژبه درجې. زما خبرې ته
هغه بلندی دیر اثر وکړ او و وعده یې راسره وکړه چې زده
کوم به یې. کله چې له افغانستانه وایستل شو، زه بمبئی ته
دده لیدو ته ورغلم. نوملته یې په رسپتو کښې خبرې وکړې.

دعایم یافته کسانوسره بهی چه د ر بی
په باره کنسی خبری و کرمی راته به بی ویل چه پستو
لا دته ژبه ده ؟ په دی کنسی علم نشته . ما
ویل چه ملکه دانوری ژبی خود آسمانه نه دی
را کوزی شوی . د هر ی ژبی ویونکو خپلی
ژبی ته ترقی ورکرمی ده . پستو چه خپلی ژبی ته
توجه نه ده کرمی ، دی کنسی د پستو ژبی ته
گناه ده ؟ او دا خو زما اوستا گناه ده .

www.baachakhan.com

پہلے پتی اوچے حکم پتے رابے واکرے پتے
پتے پتے پتے پتے پتے پتے پتے پتے پتے پتے

انقلاب مندی کار او دومره آسان خبر

ندی .

انقلاب دسری سینی کاردی .

انقلاب علم او پوهه غواړی .

انقلاب عالمان او پوهان غواړی چه دیوی

سره قام وروزی او انقلاب ته پی اباده کړی .

د انقلاب دپاره د اشخاصو

ضرورت دی .

بادشاهی خراب شی دی او د قوم او
ملک پکښې ډیر نقصان دی. که چیرې
نن یو بادشاه بڼه هم وی نو سبا به یی نوی
بادشاه وی، نو شوک و یی شی چه کوندمی هغه
به هم بڼه وی. او بادشاهان کله دخپل قوم ترقي
غواړي؟ ولی چه هر وخت دا خیال کوی چه
که داخلک پوه شول نو ما به لیری کوی. نو هغه
هر وخت د قوم د پوسی په لاره کښې
خند اچوی.

موزبادشاهان جوہول نہ خواہو بادشاہ
مانوتہ موضوعت نشتہ . زموزبہ یو مشرومی او قوم
پہ رایہ اورضا او مشورہ بہ وی . او ہنہ سہری آوی
چہ د قوم خدمتگار وی . دخان ، غریب او میا ملا
فرق نہ وی . بلکہ ہر ہنہ سہری بہ وی چہ ہنہ نیک او
ایماندار او د قوم او ملک خیر خواہ وی . تکلیفونہ او
قربانی او دیر خدمت بی دقام او ملک گہری
وی او چہ ددی مشری اہلیت او پوسہ ہم مکینہ وی
زموزبہ حکومت بہ دجماعت (حزب) تابع وی
جماعت بہ د حکومت تابع نہ وی .

دا ملڪ (پڻ سوڻو) زمونڙو دتولو پڻ سوڻو
دي . نومونڙو پوڻ سوڻي نه خان کوو زمونڙو
به کوڻ سوڻي داوي چه ٽول خانان کوو . او
دا سي حکومت به جوڙو و چه هڻو کڻي مساوا
وي او دتولو خلکو پڻ سوڻي پوڻ سوڻي خيرون فليدوي .
که پوره وي او که پوره وي به شهر که به وي . من
انصاف وي . زمونڙو به دتول قوم يوه جرگه وي
او دڻي به خوبه به يو صدر وي .

دخدا می دپاره پښتو!
تاسو یوشی، خپل کور جوړ کړی!
د اړی جیبی ذاتیات اود بنسټی
پر زدی، نو دین به مو هم ښه شی
او په دنیا به هم آباد او آسوده
شی.

www.baachakhan.com

پہ حضرت کی اختلاف نہ راہی
اختلاف نہ ہو عظیمی ہدایتی

۲۱

www.baachakhan.com

پتھ پورہ وی کے سپورہ وی دے تھو لودی پویشان وی

۲۲

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**